

Доц. д-р М. Бъчварова
Доц. д-р Р. П. Рачев
Доц. д-р А. Андреева
Доц. д-р Г. Йолова

ОСНОВИ НА ПРАВОТО

Тази книга или части от нея не могат да бъдат размножавани, разпространявани по електронен път и копирани без писменното разрешение на издателя.

© Маргарита Стефанова Бъчварова, Радослав Петков Рачев, Андрияна Йовчева Андреева, Галина Огнянова Йолова, автори, 2013.

© Издателство „Наука и икономика“, 2013.

ISBN 978-954-21-0671-5

2013
Издателство „Наука и икономика“
Икономически университет – Варна

Съдържание

Предговор	11
Използвани съкращения	12
Дял първи. Основи на публичното право	13
Глава първа. Общо учение за правото	13
1.1. Същност и система на правото	13
1.2. Източници на правото	15
Глава втора. Правни норми	17
2.1. Същност и структура на правните норми	17
2.2. Видове правни норми	18
Глава трета. Учение за Конституцията. Конституционно развитие на Република България	21
3.1. Конституция – характеристика и белези	21
3.2. Видове конституции	25
3.3. Конституционно развитие на България	26
3.4. Принципи на Конституцията	28
Глава четвърта. Народно събрание	32
4.1. Обща характеристика	32
4.2. Структура на Народното събрание	33
4.3. Правомощия на Народното събрание	35
4.4. Актове на Народното събрание	38
4.5. Правно положение на депутата	41
Глава пета. Президент на Републиката	44
5.1. Основни характеристики	44
5.2. Избор на президент	45
5.3. Правомощия и актове на президента	47
5.4. Вицепрезидент	51
5.5. Отговорност на президента и вицепрезидента	52
Глава шеста. Министерски съвет	53
6.1. Образуване на МС	54
6.2. Правомощия и актове на МС	55
6.3. Отговорност на правителството	57

Глава седма. Конституционен съд	58
7.1. Обща характеристика	59
7.2. Конституиране на съда	60
7.3. Правомощия на КС	62
7.4. Ред на дейност. Актове на Конституционния съд	65
Глава осма. Съдебна власт. Системи на органите на съдебната власт	67
8.1. Понятие и принципи на съдебната власт	67
8.2. Съдилища	71
8.3. Прокурорски и следствени органи	74
Глава девета. Административни актове	76
9.1. Понятие и условия за издаване на административният акт	76
9.2. Недействителност на административните актове	78
9.3. Видове административни актове	79
Глава десета. Административно нарушение	81
10.1. Понятие и белези	81
10.2. Производство за установяване на административно нарушение	84
Глава единадесета. Административно наказание	86
11.1. Административно наказание – понятие и видове	86
11.2. Производство за налагане на административно наказание	88
Глава дванадесета. Учение за престъплението	91
12.1. Понятие за престъпление. Основни качества на престъплението	91
12.2. Състав на престъплението	99
12.3. Стадии в осъществяване на престъплението	100
12.4. Съучастие в престъпление	102
Глава тринадесета. Учение за субекта на престъплението	104
13.1. Основни качества на субекта на престъплението	104
13.2. Наказателноправно значение на възрастта	105
13.3. Вменяемост и невменяемост	107
Глава четиринадесета. Учение за наказанието	109
14.1. Обща характеристика на наказанието	109
14.2. Видове наказания	112

Глава петнадесета. Система на престъпленията в наказателното право на Република България	121
15.1. Понятието	121
15.2. Основни състави на престъпленията против собствеността	122
15.3. Основни състави на престъпленията против стопанството	129
Дял втори. Основи на частното право	134
Глава първа. Същност на гражданското право	134
1.1. Понятието за гражданско право. Предмет, метод, система	134
1.2. Източници на гражданското право	137
1.3. Юридически факти	140
1.4. Гражданско правоотношение. Елементи	142
Глава втора. Субекти на гражданското право	146
2.1. Понятието за правни субекти	146
2.2. Правен режим на физическите лица	146
2.3. Юридически лица. Видове	149
Глава трета. Правни сделки	153
3.1. Понятието за правни сделки	153
3.2. Съдържание на правните сделки	155
3.3. Видове правни сделки	157
3.4. Недействителност на правните сделки	163
Глава четвърта. Представителство. Погасителна давност	170
4.1. Представителство – обща характеристика	170
4.2. Видове	174
4.3. Погасителна давност – понятие	175
4.4. Давностни срокове	176
Глава пета. Право на собственост	179
5.1. Понятието и същността	179
5.2. Съдържание на правото на собственост	180
5.3. Способы за придобиване на право на собственост	184
5.4. Способы за изгубване на правото на собственост	188
5.5. Видове право на собственост	189
5.6. Способы за защита на правото на собственост	193

Глава шеста. Облигационно правоотношение	198
6.1. Определение и същност	198
6.2. Основания за възникване на облигационните отношения	201
Глава седма. Общо учение за договорите	209
7.1. Определение и същност на договора	209
7.2. Време и място на сключване на договора	210
7.3. Съдържание на договора	211
7.4. Способы за предварително уреждане на договорното съдържание	212
7.5. Тълкуване на договорите	213
7.6. Видове договори	214
Глава осма. Изпълнение на задълженията	217
8.1. Същност и значение	217
8.2. Средства за осигуряване на едновременно изпълнение	220
8.3. Местоизпълнение на задълженията	221
Глава девета. Неизпълнение на задълженията	223
9.1. Същност на проблема	223
9.2. Неизпълнение по вина на длъжника	224
9.3. Невиновно неизпълнение на задълженията	226
9.4. Отговорност за вреди	228
9.5. Неустойка и задатък	229
9.6. Забава на кредитора	231
9.7. Встъпване в правата на удовлетворения кредитор	232
9.8. Разваляне на двустранни договори поради неизпълнение	234
Глава десета. Защита на кредитора и обезпечаване на вземането	236
10.1. Защита на кредитора	236
10.2. Привилегии	237
10.3. Обезпечаване на вземането	238
10.4. Правни средства за запазване имуществото на длъжника	242
Глава единадесета. Прекратяване на облигационното отношение	243
11.1. Правна същност	243
11.2. Прекратителни способы	243

Глава дванадесета. Договор за продажба.....	247
12.1. Определение и същност	247
12.2. Условия за действителност на договора	248
12.3. Действие на договора за продажба.....	249
Глава тринадесета. Договор за изработка	255
13.1. Определение и същност	255
13.2. Действие на договора за изработка	256
Глава четиринадесета. Договор за наем.....	259
14.1. Обща характеристика	259
14.2. Действие на договора за наем.....	260
14.3. Прекратяване на наемното правоотношение.....	262
Глава петнадесета. Договор за заем и договор за влог	263
15.1. Договор за заем за послужване.....	263
15.2. Договор за заем за потребление.....	265
15.3. Договор за влог. Определение и видове	266
Глава шестнадесета. Договор за поръчка	268
16.1. Определение и същност	268
16.2. Действие на договора	269
16.3. Прекратяване на договора.....	270
Глава седемнадесета. Трудово правоотношение.....	270
17.1. Понятие за трудовото правоотношение	270
17.2. Правна характеристика на трудовото правоотношение	271
17.3. Субекти на трудовото правоотношение.....	273
17.4. Съдържание на трудовото правоотношение	277
17.5. Основания за възникване на трудовото правоотношение.....	279
Глава осемнадесета. Трудовият договор като основание за възникване на трудовото правоотношение.....	279
18.1. Същност на трудовия договор.....	279
18.2. Сключване на трудовия договор	281
18.3. Съдържание на трудовия договор	285
18.4. Видове трудови договори.....	287

Глава деветнадесета. Работно време – понятие и видове. Почивки и отпуски.....	294
19.1. Работно време – понятие и видове	294
19.2. Същност на почивките. Видове почивки	298
19.3. Отпуски – същност и видове. Платен годишен отпуск – условия и ред за ползване	300
Глава двадесета. Трудова дисциплина и дисциплинарна отговорност	306
20.1. Понятие и същност на трудовата дисциплина	306
20.2. Характер и същност на дисциплинарната отговорност.....	308
20.3. Дисциплинарни наказания-понятие и видове. Ред за налагане	311
Глава двадесет и първа. Прекратяване на трудовото правоотношение	314
21.1. Обща характеристика и видове основания	314
21.2. Общи основания за прекратяване на трудовия договор.....	315
21.3. Специфични основания	317
21.4. Основания за едностранно прекратяване по волята на някоя от страните.....	318
Използвана литература	323